

DZIENNIK SUWAŃSKI

Redakcja i Administracja: ul. Kościuszki 81

SUWAŃKI

TELEFON Nr. 68

RACHUNEK CZEKOWY: P. K. O. Nr. 63672.

Koniec strajku górników w Anglii

Sędziwy przyjął propozycje rządu

LONDYN, 13.11. Konferencja delegatów górniczych przystąpiła do posiedzenia i przyjął propozycje rządu. Zalecenie do uchwyczenia zostało 433 tysiącami głosów przeciwko 352 tysiącóm.

Konferencja zbada 19 h. m. wykład głosowania w posiedzeniach okręgowych nad propozycjami rządowymi.

Wobec zalecenia przyjąć tych propozycji przez delegatów, jest rzeczą wprost nieprawdopodobną, by zostały one odrzucone.

Propozycje rządu wprowadzą w życie trybunał rozjemczy, do którego wejdą: delegat górników, delegat właścicieli kopaliń i delegat ministerstwa pracy. Trybunał ten rozstrzygać będzie sprawy na do składów regionalnych.

Profesor Ryszard Zsigmondy

Wiedeński chemik, który otrzymał obecnie nagrodę Nobla.

Marszałek Piłsudski w Sejmie zabierze głos w dyskusji budżetowej

P. premier zjawił się w gmachu sejmowym i już wczoraj zamierzał przemówić

Punktualnie o godzinie 6 wieczór w chwili, gdy minister skarbu miał za kilkanaście minut ukazać exposé budżetowe — przyjechał do Sejmu premier Marszałek Piłsudski, w towarzystwie oficera do zleceń majora Prystora i adjutanta osobistego majora Wendy.

P. premier udał się do gabinetu ministrów przy sali posiedzeń, do którego przeszedł następnie zamierzając się na lawie ministrów, wicepremier Bartel.

Również marszałek Rafał poinformowany o przybyciu Marszałka Piłsudskiego, oddał przewodnictwo obrad wicepremierowi Dębickiemu i udał się do gabinetu ministrów, gdzie odbyła się wspólna konferencja. „Czwerny Poranny” zapowiedział jeszcze przed kilku tygodniami, wbrew innym doniesieniom, że Marszałek Piłsudski przybędzie do Sejmu i zabierze głos w debacie budżetowej.

Powstanie chłopów w GUB. PSKOWSKIEJ

Pa pogromie Żydów — sześciogodzinna bitwa z armią czerwoną

TALLIN, 13.11. — Tel. wł. — W kilku pismach donoszą tu z powstania sowieckiego: W szeregu wsi w gub. pskowskiej wybuchły krwawe rozruchy chłopów przeciw władzy sowieckiej. Po wymordowaniu burżuazji rządowych zbuntowani chłopcy urządzili pogrom Żydów i spalili szereg ich domów.

Wznowienie prac parlamentu

Wczoraj zamach na premiera japońskiego

Wczoraj zamach na premiera japońskiego

Uroczyste otwarcie Sejmu i Senatu na Zamku Królewskim

Prezydent Ignacy Mościcki odczytał akt otwarcia sejmów w obecności rządu z premierem Piłsudskim, oraz posłów i senatorów. (Fot. str. 2-a).

WZNOWIENIE PRAC PARLAMENTU

Data wniesienia przez rząd budżetu zakwestjonowana

Imponująca manifestacja całego Sejmu na rzecz wolności słowa

WARSZAWA, 14.11.

W atmosferze chłodu odbyło się otwarcie sesji parlamentarnej na Zamku i rozpoczęło następnie posiedzenie Sejmu.

Przed przystąpieniem do preliminarza budżetowego i udzieleniem głosu ministrowi skarbu marszałek Rataj odczytał następujące pismo swoje do ministra skarbu:

Przedłożenie rządowe preliminarza budżetowego na rok 1927-28 przez Pana Ministra nadesłane, nosi datę 28 października. Data wniesienia budżetu do Sejmu jest rzeczą nieubożetna, gdyż od niej liczy się okres 3 i pół miesięczny, pozostawiony Sejmowi przez Konstytucję dla rozpatrzenia preliminarza budżetowego. Ponieważ Sejm zostanie urucho-

wany dopiero dnia 13 listopada, t. j. z chwilą otwarcia sesji przez Prezydenta Rzeczypospolitej i ponieważ dopiero od tego momentu wolno Sejmowi rozpocząć swe prace, a między innymi i prace nad preliminarzem budżetowym, pozostawienie na przedłożeniu rządowym daty 28.10 stało się niemożliwe. Rzecz wydaje mi się tak jasna i bezsporna, że bez dalszych wywodów chcę prosić Pana Ministra o zmianę daty wniesienia budżetu z 28 października na 13 listopada.

Marszałek dodaje, że gdyby to nie nastąpiło, musiałoby to stworzyć jednostronność, ale jednocześnie bezstronnie.

Wśród głębokiej ciszy p. marszałek Rataj odczytał to pismo. Izba w ten sposób manifestowała swą aprobatę.

Marszałek udzielił następnie głosu ministrowi skarbu p. Czechowiczowi dla uzasadnienia projektu ustawy skarbowej.

Na skrajnej lewicy rozlega się kilka okrzyków wrogich. Reszta Izby — milczy!

Przebieg dnia ukławił zaostre nie stosunku między ciałami ustawodawczymi a rządem.

Ale, poza techniczną stroną stosunku między rządem a Sejmem, ukazują się na widowni i działania zaczynają na wyobraźnię.

Ich wyrazem stała się jednoznaczność z jaką Sejm wystąpił w obronie wolności słowa, w obronie swobód obywatelskich. Akt ten jest poprostu imponująca manifestacja zasad demokracji i stworzył

przesłanki rehabilitacji Sejmu w oczach opinii publicznej.

Nowoczesne życie państwowe nie da się ująć w dyktat jednostronny. Nie pozwalają na to ogrom i różnorodność zagadnień. Rozlewność nieprzejrzanych zjawisk życia jest zbyt wielka, ich wzajemna zależność zbyt ścisła. Bez analizy i kontroli działań, łatwo przykryć może do rozterki. W interesie najwyższego dobra, był rozwój państwa wpienie się sprzecznym z idea

kontroli wszelkiej władzy.

Władzy wykonawczej przez ustawodawczą, tej zaś przez opinię publiczną.

Opozycja Koła żydowskiego do rządu tymczasem wstrzymana

WARSZAWA, 14.11.

Na wczorajszym wieczornym posiedzeniu „Koła żydowskiego” poseł Hartglas przedstawił wnioski w sprawie przejścia Koła do opozycji wobec rządu.

W dyskusji większość sprzeci-

Władze prowadzą dalsze śledztwo w sprawie napadu na p. Zdziechowskiego

Oświadczenie marsz. Rataja w Sejmie

WARSZAWA, 14.11.

Na wczorajszym posiedzeniu Sejmu wpłynął wniosek o wybór komisji śledczej, z powodu niewykręcia sprawców napadu na p. Zdziechowskiego.

Marszałek Rataj oświadczył, że otrzymał od rządu wiadomość, iż śledztwo toczy się dalej. Odsyłając więc wniosek do komisji prawniczej, marszałek zwraca na ten fakt uwagę przewodniczącego tej komisji i jej członków.

Eventualne bowiem wybranie komisji śledczej w chwili, kiedy śledztwo jeszcze się toczy, mogłoby doprowadzić do konfliktu prawnego.

Bernard Shaw

znany pisarz angielski otrzymał obecnie nagrodę Nobla.

Min. Moraczewski pozostaje w gabinecie

Składa mandat poselski i urzędy partyjne

WARSZAWA, 14.11. Minister poseł Moraczewski nadesłał do władz PPS, pismo, w którym w odpowiedzi na przedstawione sobie ultimatum oświadczył, że składa wszystkie mandaty, otrzymane z ramienia stronnictwa.

Chodzi przede wszystkim o mandat poselski i mandat członka Rady naczelnej PPS.

W przyszłym tygodniu CKW partii zaprzęmie się tem pismem i orzeknie o czysto osobistym stosunku p. Moraczewskiego do stronnictwa.

Słychać, że mandat po p. Moraczewskim z 52 okręgu wyborczego obejmie jego następcą na liście okręgowej dr. Herman Dia-

mand, który sprawuje obecnie mandat z listy państwowej.

Uzupełnienie nastąpi przeto z listy państwowej PPS, przez powołanie odpowiedniego następcy.

W kołach politycznych informują, iż min. Moraczewski uzasadnia w nadesłanym piśmie swoją decyzję tem, że zarządzenia gospodarcze rządu — wbrew odmiennej opinii CKW, partii — nie są wymierzone przeciw interesom robotników. Przeciwnie poczyny rządu mają na celu zmniejszenie bezrobocia i polepszenie losu klasy robotniczej w państwie.

Film, który wywołał interwencje dyplomatyczną

Pomimo protestów francuskich polityków kinematografy amerykańskie wyświetliła czołowy film „Francuska lecja poddaństwa”. Władze rządowe

Górny Śląsk staje dziś do urny wyborczej

Po raz pierwszy w Polsce obowiązuje przymus wyborczy

Dziś cały Górny Śląsk staje do wyborów gminnych, które tem są znamienne, że po raz pierwszy na ziemiach polskich wprowadzają przymus wyborczy, uchwalony z końcem października przez Sejm Śląski.

Wedle tej uchwały każdy wyborca, znajdujący się na liście wyborczej musi jawić się do głosowania, w przeciwnym razie ukarany będzie grzywną od 2 zł. do 50 zł.

Wybory dzisiejsze zatem odbędą się przy masowym udziale wyborców.

List polskich wystawiono 4 (prawica bez Piasta, osobno Piast, dalej PPS, i związki społeczne) Niemcy idą do wyborów z 2 listami: klerykałką i socjalistyczną. Odrębna grupa stanowi zwolennicy renegata Kustosa.

Rocznicę narodową obchodzono w Busku bez nabożeństwa katolickiego

Smutny raport magistratu miasta Buska

Magistrat m. Buska nadesłał nam obszernie sprawozdanie (Nr. 5178, z dn. 12 b. m. 1926) obchodu, jaki dn. 11 b. m. urządzono w Busku z okazji rocznicy odzyskania niepodległości.

Odbyło się więc manifestacyjne posiedzenie Rady miejskiej przy udziale licznej publiczności, w czasie którego okolicznościowo przemówienia wygłosili pp. burmistrz K. Gałczyński i starosta stopnicki p. B. Pleniewicz. Posiedzenie zakończono wzniesieniem trzokrotnych okrzyków na cześć Rzeczypospolitej, p. Prezydenta i Marszałka Piłsudskiego. Miasto było udekorowane cho-

ragwami o barwach narodowych, szkoły i biura mieczynne, sklepy pozamykane.

Nastrój świąteczny zamocnił tylko niespodziany zakaz odprawienia nabożeństwa w kościele, wydany przez biskupa kieleckiego, ks. Łozińskiego. Zebrana w kościele parafjalnym dziatwa szkolna i ludność m. Buska wróciła do domu przynębiona i rozgorączkowaną.

Rozgorczenie było tem większe, że w bóżnicy żydowskiej odprawiono nabożeństwo czyste, na którym był też starosta stopnicki i burmistrz dyrektor Państw. Zakładu

OCZEKUJĘ OD POSŁÓW I SENATORÓW spełnienia dążącego na nich obowiązku...

Uroczyste otwarcie sesji parlamentu na sali wielkiej sali Królewskiej

WARSZAWA, 14.11.
Akt otwarcia sesji parlamentu na Zamku był dziełem półtorąj minuty i odbył się bez specjalnego ceremoniału.
Na krótko przed oznaczoną godziną posłowie i senatorowie wchodzi na pierwsze piętro zamkowe. W przedpokoju pluton honorowy 36 p. p. postawiony w dwóch rzędach, w sali następuje rozłożenie listy obecności. Po wpisaniu się posłowie i senatorowie wchodzi do sali Canaletta. Pp. marszałek Sejmu Rataj i wice-marszałek Senatu Woźnicki, poprzedzeni przez funkcjonariuszy domu p. Prezydenta Rzplitej, udają się wprost do sali tronowej.

nastawia się po prawej stronie podium.
W chwili późniejszej wchodzi p. Prezydent Rzeczypospolitej w towarzysztwie p. prezesa Rady ministrów i fityli. P. Prezydent jest we fraku, na piersiach ma wielką wstęgę orderu Orła Białego.
P. Prezydent składa uktion w stronę zgromadzenia, na który odpowiadają obaj marszałkowie.
P. Prezydent odczytuje odczytanie: *Panowie Posłowie i Senatorowie. Na podstawie art. 25 i 27 konstytucji, zarządzam w imieniu z dnia 31 października 1926 r. zwolaniem do miasta stołecznego Warszawy Sejm i Senat na sesję zwoływaną, za zarządzaniem moim z dnia 8 listopada 1926 r. wyznaczeniem dat otwarcia sesji zwoływanej Sejmu i Senatu na dzień dzisiejszy. Na sesję tę rząd wniosł dnia 29-go października 1926 r. projekt ustawy skarbowej wraz z preliminarzem budżetowym na okres od 1 kwietnia 1927 r. do 31 marca 1928 r. i będzie się domagał od ciał ustawodawczych jej zatwierdzenia. Oczekując od Panów Posłów*

i Senatorów spełnienia dążącego na nich obowiązku, ogłaszam sesję zwoływaną Sejmu i Senatu za otwartą.
Odczytanie odczytania trwa 1 i pół minuty, poczem Prezydent, oddawszy zgromadzonym ukłon, opuszcza salę. P. prezes Rady ministrów podchodzi do marszałka Sejmu, prowadzi z nim przez kilka minut ożywioną rozmowę, poczem wraca do sali Rejtana.
Posłowie, senatorowie, przedstawiciele prasy opuszczają salę. Za chwilę Zamek pustoszeje.
Marszałek Senatu p. Trampczyński nie wziął udziału w otwarciu sesji. Zastąpił go wice-marszałek Woźnicki. Z klubów parlamentarnych nie wzięły udziału w akcie otwarcia PPS., NPR., mniejszości słowiańskiej empechocy i komuniści.
Z Koła żydowskiego wbrew odmiennej uchwale przybyli na Zamek posłowie Feldman, Hausner i Weinzicher, oraz senatorowie Bodek i Deutscher.

CAŁY SEJM W OBRONIE WOLNOŚCI PRASY

Kapłanowski dążył narzą nieślawną śmiercią dnia 1 grudnia na mocy prawie jednogłośnie uchwały Sejmu

WARSZAWA, 14.11.
Wszystkie kluby sejmowe, za wyjątkiem komunistów i N. P. Ch. zgłosiły na wczorajszym posiedzeniu Sejmu wniosek nagły w sprawie uchylecia mocy prawnej rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 4 listopada 1926 r. o represjach prasowych.
Wniosek ten został zgłoszony w formie projektu ustawy, która zawiera trzy artykuły.
Art. 1 uchyla powyższe rozporządzenie Prezydenta, art. 2 powierza wykonanie tej ustawy prezesowi Rady ministrów i wszystkim ministrom, wreszcie art. 3-cí ustala, iż ustawa wchodzi w życie z dn. 1 grudnia 1926 roku.
Wniosek, opracowany i zgłoszony przez klub PPS., podpisały ugrupowania: *Związek Ludowo - Narodowy, P.S.L.*

Plas. Chrześcijańska Demokracja, Stronnictwo Chłopskie, Kolo Żydowskie, Chrześcijańsko - Narodowi, Wyzwolenie, Nar. Partia Robotnicza, Zjednoczenie Niemieckie, Klub Katolicko-Ludowy, Klub Pracy, Klub Białoruski, Klub Ukraiński - Włociański.
Taki sam wniosek zgłosił pos. Chruści (ukr.). Oba wnioski marszałek odesłał do komisji prawniczej, nadsyłając, że z zewnątrz Sejmu poruszono waptliwość formalne co do tego wniosku. Marszałek jest zdania, że waptliwość ta będą mogły być poruszone na komisji prawniczej.
Marszałek Rataj zapowiedział, że na porządek obrad następnego posiedzenia poza dyskusją nad exposé ministra skarbu, wejdzie ewentualnie sprawozdanie komisji prawniczej o uchyleciu dekretu prasowego.
Posiedzenie Sejmu wyznaczono zostało na wtorek 16 b. mies.

(g. 10.30 przed poł.). Komisja prawnicza załatwi wniosek jutro, w poniedziałek, i umożliwi w ten sposób jego załatwienie na wtorkowym posiedzeniu Izby.
Referat wniosku prasowego w komisji prawniczej i na plenum objął znakomity prawnik poseł dr. Liebermann.

Kongres „Piasta”

28 i 29 listopada
W dniach 28 i 29 b. m. odbędzie się w Krakowie piąty nadzwyczajny kongres P. S. L. „Piast”.
W czasie kongresu wygłoszą referaty: prezes stronnictwa, poseł Witos „O sytuacji politycznej państwa i wsi” oraz wiceprezes poseł Jan Debski „O polityce zagranicznej Polski”.
Obradom kongresu przewodniczą w kołach politycznych duże znaczenie.

ARESZTOWANIA KOMUNISTÓW W POZNANU

POZNAŃ, 13. 11. Policja aresztowała komunistów Bema, Ba dowskiego, Dubewa tudzież redaktora „Trybuny Robotniczej” Kosińskiego.

DLA BEZROBOTNYCH ŚLĄSKA

200.000 złotych
Min. pracy i opieki społecznej zawiadomiło w sobotę wojewodę śląskiego o przyznaniu województwu śląskiemu 200.000 zł.

Min. skarbu przedstawił Sejmowi budżet i program gospodarczy Rządu

We wtorek rozpocznie Izba wielką dyskusję budżetową

WARSZAWA, 14.11.
Mieniem rządu przedłożył wczoraj Sejmowi budżet na r. 1927-28 p. minister skarbu Czechowicz, który wygłosił przytem dłuższe exposé.
— Przedłożony Wysokiej Izbie budżet, rozpoczął p. minister, odpowiadając na pytanie o wydatki na cyfrę 1,898,679,975 złotych. Przychody zaprojektowane wynoszą 1,899,252,571 zł.
Zmniejszenie etatów w dziale administracji w porównaniu z r. 1926 stanowi 5,608 stanowisk przy zwiększeniu nauczycieli o 585 osób.

Rząd wychodzi z założeniami że deficyty budżetowe są nieuniknione i że budżet winien być za wszelką cenę zrównoważony.
Większość wpływów stanowią daniny publiczne i dochód z monopolów państwowych. Z tego źródła oczekiwane wpływy wynoszą w r. b. około 1,493 miliony.
Na rok 1927-28 preliminarz z tego tytułu 1,597 milionów. Zaznaczam, że 10 proc. nadzwyczajny dodatek, rząd zamierza prolongować na rok następny i że przytem on około 40 mil. złotych więcej.
Oczekiwane są też większe wpływy z podatku dochodowego, mianowicie w wysokości 120 mil. Z podatku obrotowego preliminarz 196 milionów, bez względu na obniżenie stawki podatkowej od handlu burtowego z 2 na 1 procent.

Ministerstwo skarbu uważa koniecznością całkowitego ustawowego kontyngentu podatku majątkowego ze względu na wadliwą jego strukturę za zbyt uciążliwą dla życia gospodarczego. Ewentualne zmniejszenie kontyngentu tego podatku wymaga kompensaty.
Uposażenie urzędników państwowych jest niskie. Podwyżki dałoby się tylko w części zrównoważyć drogą redukcji personelu. Służebcom również jest przewidywane możliwość wzrostu cen co niewątpliwie spowoduje zwiększenie innych wydatków na administrację, a będzie wymagało zastosowania przez rząd niezbędnych środków celem utrzymania równowagi budżetowej.

W Polsce, będącej krajem przeważnie rolniczym, należy specjalną opieką otoczyć produkcję rolną, kredyt długoterminowy a ten prawie nie istnieje obecnie w Polsce. Długoterminowy kredyt rolniczy jest niemożliwy dopóki nie potrafimy pozyskać rynków zagranicznych dla umieszczenia na nich listów zastawnych.
Czekaj nas — kroczy p. minister — wyciężona i żmudna praca.

Sowiety odmawiają wykupu czerwońców

znajdujących się zagranicą
Twierdzą, iż wywieziono je nielegalnie
Z Rygi donosi nasz korespondent: Stery finansowe na Łotwie są poważnie zaniepokojone zarządzeniem władz sowieckich, które zabroniły wywozu czerwońców poza granicę Rosji sowieckiej.
Opierając się na tem rozporządzeniu, rząd sowiecki odmawia wykupywania czerwońców, które znajdują się w obiegu zagranicą, gdyż traktuje je jako nielegalnie wywiezione.
To zarządzenie nie dotyczy w zasadzie czerwońców, wystawianych przez sowieckie instytucje finansowe. Bank lotewski wystąpił do władz sowieckich o wykaz Instytucji sowieckich, uprawnionych do wystawiania czerwońców.
Bank lotewski słusznie obawia się że przy obecnym stosunku finansowych w Rosji, kraje bałtyckie mogą paść ofiarą mistyfikacji przy nabywaniu czerwońców nieważnych lub wręcz fikcyjnych.
Zarządzenie rządu sowieckiego musi zainteresować również polskie sfery handlowe i finansowe.

Wobec położenia międzynarodowego Polski jest rzeczą niezbędną utrzymanie sił w armii.
Misja Kommerera proponuje podwyższenie stawek podatków pośrednich i przywrócenie podatku węglowego w wys. 1 zł. od tony oraz podniesienie dochodów z podatku gruntowego.
Ze względu na stan gospodarczy kraju należy jednak unikać narazie zwiększenia stawek podatkowych i oparli się temu stanowczo.
Jak się następnie okazało w czasie, gdy oskarżony zabiegł o zezwolenie władz, pieniądze były już wypłacone a decyzja gen. Bobrowskiego była potrzebna posiadnemu dla pokrycia samowoli.
Pytany wczoraj przez przewodniczącego o sprawę owej sumy kom. Bartoszewicz zaprzeczył początkowo, by miał należeć na jej wypłatę, a następnie stwierdził, że pieniądze musiał wy-

szukać w drodze bardziej intensywnej wyzyskania istniejących źródeł dochodowych bez podwyższenia stawek podatkowych.
Zapewnienie równowagi budżetowej na dłuższą metę pozostaje w ściślejszym związku z kursami złotego.
O zmniejszeniu w obecnym warunkach nie może być mowy, przeciwnie można się zastanowić nad tem, czy nie należałoby stabilizować kursa złotego na poziomie wyższym niż obecny.
Rząd nie zamierza uciekać się do inflacji, lecz odwołuje uchwały stopniowe wyciężanie biletów zdawkowych.
Głównym zadaniem władzy państwowej jest osiągnięcie ogólnego dobrobytu. W tem miejscu zwrócić muszę uwagę — mówił p. minister — na niebezpieczeństwo wstępującej drożyzny i niemoralność poglądu propagowanego przez niektóre czynniki, że władza państwowa nie powinna przeszkadzać nikomu w robieniu dobrych interesów, chociażby to kolidowało z interesami szerszego ogółu.
Walka z drożyzną wina iść drogą przywrócenia swobodnej konkurencji. Należy usunąć przymus cen, ustalanych przez poszczególne organizacje i związki.
Drożyzna kredytu stoi w bezpośrednim związku z nadmierną ilością banknotów.
W związku z tem polityka rządu winna iść po linii stopniowej likwidacji banknotów nieodpowiadających wymogom ustawnym.
Dla przyszłości polskich finansów ma decydujące znaczenie stworzenie warunków uniemożliwiających powtarzanie się błędów i ryzykownych eksperymentów.
Najskuteczniejszym środkiem jest kreowanie przy ministrze skarbu Rady finansowej, składającej się z wybitnych przedstawicieli teorii i praktyki finansowej.
Stwierdzenia o większą polityczną niezależnością na cele gospodarcze powinno poprzedzać opracowanie dokładnego planu

międzynarodowa statystyka banków emisyjnych wykazuje za ostatni kwartał b. r. poważne zwiększenie obiegu pieniężnego i zapasów złota.
Kraje środkowej i wschodniej Europy, do których należą Niemcy, Polska, Rosja, Austria, Węgry i kraje bałtyckie w okresie od października 1925 do października 1926 r. zwiększyły obieg pieniężny z 9.198 na 9.958 milionów marek niemieckich.
Równocześnie wzrosły zapasy złota z 1865 na 3328 milionów marek.
Na wzrost zapasów złota wpływają przede wszystkim coraz bardziej polepszające się stosunki bilansu handlowego i bilansu płatniczego.
Poza tem działa tu przyrływ kapitałów ze Stanów Zjednoczonych, szczególnie silny w Niemczech.
Natomiast w krajach o złotej walucie zmniejsza się zarówno obieg pieniężny, jak i zapas złota. W Anglii obieg pieniężny spada z 7.767 na 7.575 w milionach marek, zapas złota zmniejsza się z 3278 na 3182 miliony marek.
Podobne wyniki dają kraje skandynewskie i Szwajcjarja.
Na te te statystyki Polska choć ma niewielkie cyfry obiegu pieniężnego i zapasów złota, wykazuje jednak trwałą tendencję w kierunku polepszenia bilansu handlowego i płatniczego.

Słabe waluty rosną w siłę

Przed Polską -- widoki pomyślnego rozwoju finansowego

Sprawa Sp. Huberta Lindego w sądzie apelacyjnym

Rozprawa wyznaczona na 15 grudnia
W sądzie apelacyjnym wyznaczono na dzień 15 grudnia proces Sp. p. Huberta Lindego, Baua i Hryniewiczza.
W imieniu rodziny b. prezesa P. K. O. zabójcy apelację adw. Szurlej, odwołując się od wyroku, zarządzającego na rzecz skarbu powództwo cywilne w sumie 1.427,000 zł.

Komandor Bartoszewicz tonie w morzu kretactw i igrasstw

Cyfry i daty ruszyły z bezwzględna prawdą przeciw niemu
WARSZAWA, 14.11.
Proces kom. Bartoszewicza wszedł w żmudne stadium cyfr, rachunków i dokumentów.
Przez cały dzień wczorajszy poza oświadczeniem p. Modzelewskiego w sprawie opracowanych zeznań dla głównych świadków, zeznał jedynie gen. Bobrowski.
Ogólny sens nader skrupulatnych wyjaśnień gen. Bobrowskiego był dla kom. Bartoszewicza ze wszelkich miar niekorzystny.
Świadek oświadczył, iż ze smutkiem stwierdził fikcyjność niektórych dokumentów, dotyczących zamówień w firmie Marszałka.
Jaskrawym przykładem metod kom. Bartoszewicza jest sprawa 83,000 zł. zaliczek, wypłaconej Nadwładzielnym zakładom mechanicznym. Gen. Bobrowski kategorięcznie zaprzeczył, jakoby miał wydawać dyspozycje wypłaty.
Kom. Bartoszewicz usiłuje nalegać i robił wszystko, by Nadwładzielnym zakładowi wypłacono pieniądze, lecz gen. Bobrowski

placił, gdyż był przynaglony terminowym rachunkiem firmy.
Tu prokurator Rumiński wystąpił z rewelacją, przedstawiając ów właśnie rachunek, w którym data jest wypisana rek... kom. Bartoszewicza.
— Panie komandorze, jak to sobie wytłumaczyć? — pyta przewodniczący.
— Ano, bo rachunek był niekompletny, więc go uzupełniłem.
Dalszy ciąg sprawy w poniedziałek.

B. kronprinc żony przez tłum berliński

Szofer w liberji dworskiej I auto z herbami Hohenzollernów
BERLIN, 13.11. Przed magazyn krawiecki Hoffmana przy Friedrichstrasse, zajeżdżał wczoraj samochód z herbami Hohenzollernów. Szofer ubrany był w liberję dworską. Gdy ze sklepu wyszedł b. kronprinc w towarzystwie najstarszego syna i skierował się ku samochodowi — z tłumem padły pod jego adresem błagające okrzyki.
Kronprinc wsiadł do samochodu, który w wolnym tempie posuwał się wśród wielkiego tłumu. Dopiero interwencja policji otworzyła samochodowi swobodny przejazd.

Złoto z wody

Jeden miligram złota z tonny wody
Nadzieje różnych spekulantów na wydobycie złota z wody morskiej rozwił ostatecznie uczonej niemieckiej, profesor Fritz Haber. Poddał on ścisłej analizie 5.000 próbek wody, czerpanej w morzach rozmaitej długości i szerokości geograficznej. Wynikiem tych badań było stwierdzenie obecności złota, w ilościach jednak jednego miligramu przeciętnie na tonnę wody!

G I E Ł D A

WARSZAWA, 14.11.
NOTOWANIA OFICJALNE
z dnia 13 b. m.
Waluty i dewizy
Dolar St. Zjednoczonych 8,99 (sp. 9,01, kup. 8,97); Holandia 360,90 (sp. 361,80, kup. 360,00); Londyn 43,71 (sp. 43,82, kup. 43,60); Nowy Jork 9,00 (sp. 9,02, kup. 8,98); Paryż 29,55 (sp. 29,52, kup. 29,58); Praga 26,72 (sp. 26,78, kup. 26,66); Szwajcaria 174,00 (sp. 174,43, kup. 173,57); Włochy 37,35 (sp. 37,44, kup. 37,26); Wiedeń 127,10 (sp. 127,42, kup. 126,78).
Papiery procentowe
8 proc. poz. Banku rolnoeg 80,00 (zł. 138,93); 6 proc. poz. dolarowa z 1920 r. 74,00 — 74,75 (zł. 666,00 — 672,75); 8 proc. poz. konwersyjna 92,50 (zł. 160,64); 10 proc. poz. kolejowa 87,00 (zł. 151,98); 5 proc. poz. konwersyjna 47,50 — 47,00; 4 i pół proc. L. Z. ziem. złotowe 37,50 — 37,80 — 37,75; 5 proc. L. Z. m. Warszawa przedw. 31,50 — 29,35; 5 proc. L. Z. Warszawa złotowe 42,25 — 42,00; 4 i pół proc. L. Z. Warszawa złotowe 38,75.
ZURYCH, 13.11. Zamknięcie. Paryż 17,20; Londyn 25,15 i jedna czwarta; Nowy York 5,18 i pół; Belgja 72,15 i pół; Włochy 21,46; Hiszpanja 78,60; Holandia 207,78; Berlin 123,12 i pół; Wiedeń 73,05; Sztokholm 138,41 i trzy czwarte; Oslo 129,75; Kopenhaga 136,05; Sotja 4,75; Praga 15,36; Warszawa 88,00; Budapeszt 72,60; Białostok 9,14 i jedna

czwarta; Ateny 6,38; Konstantynopol 2,82 i pół; Bukareszt 2,85; Meksyk 13,06 i jedna czwarta; Buenos Aires 211,00.
NOTOWANIA ZŁOTEGO
z dnia 13 b. m.
LONDYN, Złoto (za 1 ft. szt.) 43,50.
ZURYCH Złoty (za 100 zł.) 58,00.
GDANSK, Złoty (za 100 zł.) 57,28.
57,42. Telegraficzne wypłaty na Warszawę 57,03, 57,17.
BERLIN, Złoty (za 100 zł.) 46,485, 46,965. Telegraficzne wypłaty na Warszawę 46,48, 46,72; Poznań 46,53, 46,77.
WIENIEN, Złoty (za 100 zł.) 78,45, 78,95, banknoty 78,40, 79,40.
Wieczorne notowania nieoficjalne z dnia 13 b. m.
Tendencja mocniejsza.
B. Polski 82,25, B. Dyskontowy 9,70, B. Handlowy 3,00, B. Przem. we Lwowie 0,18, B. Zachodni 1,55, B. Zjedn. Ziemi. Polski 1,55, B. Zw. Sp. Zar. 5,50, Cerata 0,98, Kijewski 0,19, Spies 2,60, Elektryczność 45,00, Brown — Boveri 1,50, Siła i Światło 20,00, Chodorów 109,00, Czersk 0,28, Czestochowa 1,20, Gosławski 38,75, Warsz. Cukier 2,93, Firlewo 21,50, Łazy 0,13, Wysoka 2,90, Drzewo 0,37, Wegiel 72,75, Półski Przem. Naft. 0,58, Nobel 2,40, Cegielski 13,50, Lilpop 16,40, Modrzewski 3,85, Norblin 101,00, Orthwein 0,18, Ostrowiecki 7,35, Parowozoy 0,26, Rudzki 1,21, Starachowice 2,29, Ursus 1,50, Zyrardów 11,25, Borkowski 1,30, Haberbusch 66,00, Spirytus 1,80, Lombard 2,90.

Nowy król dolarowy w Ameryce

Wyrósł na potajemnych gorzelniach
P. G. Parker, słusznie uważany za króla przemysłników, stał się ponownie pensjonarzem więzienia nowojorskiego. Jest on właścicielem 43 potajemnych fabryk wódek, pracujących 24 godzin na dobę.
Gorzelnie Parkera zaspokajają potrzeby alkoholowe, odczuwane przez tych obywateli Sta-

Komandor Bartoszewicz tonie w morzu kretactw i igrasstw

Cyfry i daty ruszyły z bezwzględna prawdą przeciw niemu
WARSZAWA, 14.11.
Proces kom. Bartoszewicza wszedł w żmudne stadium cyfr, rachunków i dokumentów.
Przez cały dzień wczorajszy poza oświadczeniem p. Modzelewskiego w sprawie opracowanych zeznań dla głównych świadków, zeznał jedynie gen. Bobrowski.
Ogólny sens nader skrupulatnych wyjaśnień gen. Bobrowskiego był dla kom. Bartoszewicza ze wszelkich miar niekorzystny.
Świadek oświadczył, iż ze smutkiem stwierdził fikcyjność niektórych dokumentów, dotyczących zamówień w firmie Marszałka.
Jaskrawym przykładem metod kom. Bartoszewicza jest sprawa 83,000 zł. zaliczek, wypłaconej Nadwładzielnym zakładom mechanicznym. Gen. Bobrowski kategorięcznie zaprzeczył, jakoby miał wydawać dyspozycje wypłaty.
Kom. Bartoszewicz usiłuje nalegać i robił wszystko, by Nadwładzielnym zakładowi wypłacono pieniądze, lecz gen. Bobrowski

Nowy król dolarowy w Ameryce

Wyrósł na potajemnych gorzelniach
P. G. Parker, słusznie uważany za króla przemysłników, stał się ponownie pensjonarzem więzienia nowojorskiego. Jest on właścicielem 43 potajemnych fabryk wódek, pracujących 24 godzin na dobę.
Gorzelnie Parkera zaspokajają potrzeby alkoholowe, odczuwane przez tych obywateli Sta-

Złoto z wody

Jeden miligram złota z tonny wody
Nadzieje różnych spekulantów na wydobycie złota z wody morskiej rozwił ostatecznie uczonej niemieckiej, profesor Fritz Haber. Poddał on ścisłej analizie 5.000 próbek wody, czerpanej w morzach rozmaitej długości i szerokości geograficznej. Wynikiem tych badań było stwierdzenie obecności złota, w ilościach jednak jednego miligramu przeciętnie na tonnę wody!

Znów 8000 górników stanęło w Anglii do pracy

LONDYN, 13. 11. Wczoraj powróciło do pracy przeszło 8.000 górników.

BIJĄ DZWONY, JĘCZĄ DZWONY... Nieśmiertelnemu Duchowi Fryderyka Chopina w hołdzie

Był to rok 1849.

Paryż tonął w mgłach październikowych.

W zacisznych apartamentach przy placu Vendôme gasło życie nieśmiertelnego mistrza tonów.

Fryderyk Chopin umierał.

W cieniu głębokiego łóżka pod kotarami leżał Chopin z nabrzmialemi nogami, oparty na poduszkach.

Twarz biała jak opłatek, ręce a-labastrowe, oczy skrzzące gorączką.

Przy łóżku czuwała siostra artysty, z profilu dość bardzo podobna.

Przez bezczelnie uchylające się drzwi co chwila ktoś ze znajomych przychodził. Ustawiczne żępty i westchnienia, niekiedy

śloch dochodził do sypialni z przy-
legającej alkowy.

Agonia Chopina trwała cztery dni.

W ciągu tego czasu artysta zachował całą bystrość umysłu.

Przeszło 20 osób wypomniało jego pokój. Wśród nich wybitni lekarze paryscy, światobliwy ks. Jelowicki, ks. Marcelina Czartoryska, p. Deńska Potocka, p. Ciesinger i wielu, wielu innych.

Przyjaciele na klęczkach odmawiali modlitwy. Chopin zaś z niepojętą wprost świadomością, pocieszał szlochających i wydawał ostatnie dyspozycje. Prosił przedewszystkiem, aby serce jego przewieziono do kraju.

Ostatnie życzenie artysty zostało, jak wiadomo, spełnione. Serce Fryderyka Chopina spoczywa w urnie w kościele św. Krzyża w Warszawie.

W pewnym momencie Chopin prosił mdlejącym spojrzeniem p. Delfinę Potocką o trzy melodie Beethovena i Rossiniego. Przesunęto fortepian do drzwi sypialni, potem p. Potocka ikającym głosem odśpiewała żądane melodie, nadto kilka innych.

Umierający mistrz słuchał tych melodii z nadziemską powagą i zadumą.

Ody zaczęła zapadać noc z 16 na 17 października, wrócił się Chopin do obecnych z największą tkliwością:

— Kocham Boga i ludzi! Do-

brze mi, że tak umieram... Siostro moja kochana, nie płacz! Nie płaczcie moi przyjaciele. Jam szczęśliwy!

Zegar życia wybił ostatnie go-

dziny. Umierający artysta zachował jednak do ostatniej chwili przytomność. Po północy sądził wody z winem. Podsunęto mu do ust szklankę. Kilka kropel przełknął już z trudem. Późem zwrócił się do ks. Jelowickiego, który przyciskał krzyż do ust artysty. Ostatniem tchnieniem zdołał jeszcze wy-mówić te słowa:

— Jestem u źródła szczęścia!
Była godzina druga po północy, gdy anioł śmierci zatrzymał ostatni takt serca genialnego mistrza tonów.

Nigdy śmierć nie okazała się bardziej bezlitosna, ale też nigdy żal nie doczekał się tak szczerobliwego pocieszenia.

Chopin po śmierci wrócił na ziemię najwspanialszą kaskadą tonów. Niema prawie miejscowości na świecie, dokądby nie dotarły nieśmiertelne preludja i nocturny.

Trudno dziś sobie wyobrazić istnienie duszy ludzkiej bez twórczości Chopina. Mieści się w niej

wszecchogarniąca skala wzruszeń od radosnych hejnałów życia, wy-

rażonych w Polonie as-dar do niesamowitej potęgi śmierci, błę-

cej z akordów Marsza Żałobnego, Na tym najwspanialszym łuku twórczości chopinowskiej usiadło rajskie piactwo i serafinowe śpiewa melodie. Są to nasze ukochane mazurki, preludja, nocturny. Nieśmiertelny mistrz wypowiedział w nich całą symfonię duszy polskiej, tej, która byta, jest i po wszystkie czasy będzie — od złotopięści tonacji pastowskiej do współczesnej, tak ciężko, tak mozolnie wle-

lającej się w nieśmiertelny akord harmonii.

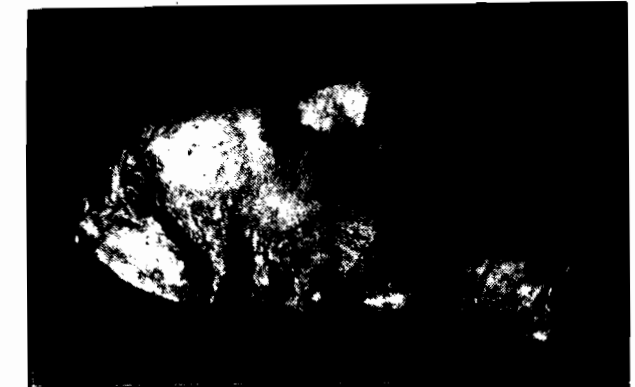
Dziś stolica składa hołd Fryderykowi Chopinowi.

Przybył ze wszystkich stron Europy najznakomitsi przedstawiciele czcici dziś będą przed pomnikiem Chopina wieczyste źródło na szej twórczości i sławy.

Dziś, jak rzadko kiedy, wobec całego świata możemy być dumni i wzruszeni.

REKA MISTRZA TONÓW

MASKA POŚMIERTNA FRYDERYKA CHOPINA

FRYDERYK CHOPIN.

Nowa opera polska „Krzyżacy”

Fragmenty wystawi Filharmonja 19 listopada

Wielkie zaciekrwienie w świecie teatralno - muzycznym wywołała nowa opera znanego kapelmistrza Adama Dołżyckiego p. tyt.

„Krzyżacy”, której treść osnuta jest na tle powieści historycznej Henryka Sienkiewicza.

Zanim dzieło to ujrzy światło

kinkietów na scenie warszawskiej, publiczność będzie mogła zapoznać się z jego fragmentami w dn. 19-ym b. m. na koncercie w Filharmonji, urządzanym z okazji 10-lecia śmierci Sienkiewicza.

Wykonawcą będzie Stanisław Gruszczyński, oraz orkiestra Filharmonji.

Żołnierskie śpiewy historyczne

Dał je Antoni Bogusławski w swym zbiorze „Honor i Ojczyzna”

Dźwięki pieśni polskiej rozbrzmiewają zagranicą

Ci, co jej sławę roznoszą po świecie

Zagranicą bawi obecnie kilku naszych artystów, którzy sławę pieśni polskiej roznoszą szeroko po świecie.

W Wiedniu zdobywa powodzenie Gustaw Chorjan.

W Pradze czeskiej odbył się koncert muzyki polskiej i czeskiej, na którym w charakterze dyrygentów wystąpili L. M. Rogowski i J. B. ... Solista prof. M. Lewicki odegrał utwór Chopina.

W Budapeszcie opera królewska wystawia w najbliższych dniach Menużkowska „Halke” z R. ... w roli tytułowej i Chorjanem w roli Jontka.

W Berlinie ogromnym sukcesem cieszą się występy śpiewaka ... w roli ...

RUDOLF JABŁOŃSKI
nowy sekretarz generalny Komitetu Ekonomicznego Ministrów.

postacie wodzów od Pułaskiego i Kościuszki do Traugutta i Piłsudskiego, opiewając ich wielkopomne czyny.

Żołnierz i dziecko w szkole (bo i dla bibliotek szkolnych jest to książka zalecona) nauczy się na tych nowoczesnych „Śpiewach Historycznych”, jak kochać Polskę i honor.

Groźne konwulsje państwa włoskiego

W całym kraju szaleje krwawy teror „czarnych koszul”

Mussolini zapatrzony w statuę Juliusza Cezara marzy o potędze rzymskiego imperjum

Państwem włoskiem wstrząsają dreszcze groźnej konwulsji. Zamach na Mussoliniego w Bolonii, ohydna Azefajda Garibaldi i potworne prawa, jakie rząd faszystowski zaprowadza, zwróciły uwagę całego świata na plękną i nieszczęśliwą Italię.

Ludźkość z przerażeniem i ze współczuciem śledzi bieg wydarzeń na ziemi włoskiej.

Opozycja została zniszczona, organizacje jej rozwiązane, dzienniki zamknięte, drukarnie zde-molowane. Więzienia włoskie zapelnily się przestępcami politycznymi. Na przeciwników faszystwu zaprowadzono sądy doraźne i karę śmierci.

Nawet cudzoziemców zamierzano oddać pod kompetencje tych sądów. W ostatniej chwili na protesty świata dyplomatycznego przepis odnośny usunięto.

128 posłów opozycji t. zw. secesję awenturyńska pozbawiono mandatów parlamentarnych. Wielu z nich wtrącono do więzienia.

W kraju szaleje teror, zbrodnia i drożyzna. Cudzoziemców, którzy chcieliby odbywać w tych warunkach podróże po Włoszech, jest coraz mniej. Powoduje to dla gospodarstwa narodowego Włoch nieob-

czalne straty. Ruch turystyczny stanowił zawsze dla ubogiej z natury Italji jedno z głównych źródeł dochodu i równowagi bilansu handlowego.

Drożyzna przybrała mębywa le rozmiary. Ludność teroryzowana na każdym kroku przez

„czarne koszule” uzbrojone w sztylety znosi tymczasem z pokorą

swoją straszny los. Wszelka myśl antyfaszystowska skryła się w podziemiach lub na wygnaniu znalazła przytułek.

Dwa małe niedźwiedziątka

Przybyły na świat w berlińskim ogrodzie zoologicznym. Dzieci bawią się sianem bardzo chętnie i uważają je za żywe lalki.

FORTEPIAN, NA KTÓRYM TWORZYŁ CHOPIN.

P. Prezydent wskazuje poparcia godny cel zbiórki

NA BUDOWĘ FLOTY HANDLOWEJ

Pierwsze 1000 zł. złożyło Tow. cyklistów warsz.

Na Zamek przybyli przedstawiciele warszawskiego Towarzystwa cyklistów z wiceprezesem p. Nakonecznikoffem na czele i złożyli na ręce p. Prezydenta Rzeczypospolitej 1000 złotych na budowę handlowej floty narodowej.

P. Prezydent podziękował delegacji za inicjatywę zbiórki na cel tak wybitnie aktualny i poparcia godny i polecił złożyć w wyższą kwotę do dyspozycji p. ministra przemysłu i handlu. Kan celarja wojskowa wystosowała

ponadto z rozkazu p. Prezydenta pismo do zarządu Towarzystwa cyklistów, z podziękowaniem.

Mamy nadzieję, że cel wskazany przez p. Prezydenta znajdzie najwyżej poparcie wśród szerokich sfer społeczeństwa.

NOWI DOKTORZY MEDYCyny na Uniwersytecie warszawskim

Na wydziale lekarskim Uniwersytetu warszawskiego otrzymali dyplomy doktora wszech-nauk lekarskich pp.: Zofja Doflido, Konstanty Dłużniewski, Izaak Elterman, Grzegorz Fedorowski, Tadeusz Cantz, Hipolit Gips, Konstanty Jamiołkowski, Wolf Krasowski, Lew Lipszowicz, Janina Morawska, Elja Perelman, Natalia Stefanowicz, Stefan Woyno, Mikołaj Gabryel, Fajga Zabłudowska, Stanisława Zgirska.

Kobieta - kaznodziejem

Miss Uldine Mabelle Utay, która ogłasza kazania w nowojorskim kościele baptystów, wygłasza kazania

W sprawie organizacji „Sokół” w Suwałkach.

Po zorganizowaniu są w Suwałkach gniazda Tow. gimnastycznego „Sokół”, wypływa potrzeba zorganizowania gniazda „Sokół”. Kwestja organizacji „Sokół” była niejednokrotnie poruszana na posiedzeniach Zarządu miejscowego gniazda i na ostatnim posiedzeniu postanowiono sprawę organizacji „Sokół” oddać w ręce samych pań, któreby zajęły się tą sprawą energicznie. Nie powinno organizatorce zrażać się obwolem niepowodzeniem, gdyż sprawa ta znajdzie nawet i swe przeciwniczki, czemu nie można się dziwić jeżeli przypomni sobie historję ruchu kobiecego w sokolstwie.

„Sokół” zaczął organizować się w czasach, gdy kobieta była bardzo skrupowana pod względem obyczajowym: uchodziłoby więc za rzecz grubo nie właściwą, gdyby kobiety brały udział w ćwiczeniach gimnastycznych, nie mówiąc nawet o takim „nie wypadku” jak pochody publiczne. Przecie nawet męczyzn starsi nie bardzo uważali za przyzwoite dla siebie ćwiczyć się. „Sokół” ograniczał się do ćwiczenia młodzieży. Trzeba było dopiero apostolskiej pracy, aby zmienić te pojęcia zaslankowe.

Pozatem i cel „Sokoła” ukryty przed władzami zaburzony, ale świąteczny jasno złożyłom, cel przygotowania się do przyszłej walki zbrojnej, nie odpowiadającej kobiecie. Emilia Plater była zeznana, ale „szanowna” sędzią publiczną tegoż b. „stare” nie wszelkie „okazy” „gabcy” w duchu Emilji Plater udużewat. Jeżeli do tej pory do tego ogólnie lekceważenie „nie” to „pomeny” z go tyto bardzo powoli i bardzo niewielkiej liczbzie przetrwały kobiety do „Sokoła”, przyczem były w nim tylko tolerowane, bez prawa w praktyce zasiadania w Zarządach, reprezentowania organów i t. p.

Dzisiaj, gdy zwróciły się już bardzo pilnie, krepujące nadmierne i nierozumne kobiety, jest już nieco lepiej, i dość liczną już mamy grupę „Sokoła” w Polsce chociaż nie tak liczną jakby wypadło z ilości kobiet, których jest przecie więcej niż męczyzn: takie niezorganizowane „nie” kobiet ogromnie utrudnia pracę narodową, szczególnie, gdy zwążywszy obrzyni wpływ, jaki kobiety nasze wywierają na męczyzn.

Wpływ ten uzyskują one, bo okazują często więcej rozum i więcej charakteru niż „panowie świata”, są bardziej konsekwentne i skoro są zdecydowane przeciw czemuś, to najczęściej to przeprowadzają. Trzeba bowiem podkreślić i nie zapominać o tem, że kobieta polska dzięki historycznym warunkom wyrobiła w sobie tyle samodzielności, przy wszelkich porażkach miękkości i podania, że najczęściej to kobieta rządził męczyzną w Polsce, przy porażkach, że jest inaczej. Ten tedy w istocie swej dzielny i niezmiernie sympatyczny typ Polki, obiegający zupełnie od typu Niemek, Rosjanek i Żydówek i bijący je na całej linii, powinien być w „Sokole” należycie wyzyskany.

Z przynależności do organizacji sokolej jak najsilniejszych zastępów kobiet będzie miało wielką korzyść najpierw samo sokolstwo, a w konsekwencji i całe społeczeństwo.

Sprawę zorganizowania się gniazda „Sokół” w Suwałkach powinno włączyć do serca same panie. Im więcej okażą zapалу do tej pracy tem prędzej to zagadnienie będzie należycie rozwiązane.

Niepodległość kraju to dzielność nie tylko męczyzn ale i kobiet! A ponieważ nie czas kształcić się, gdy wróg napadnie, zabrać się do wykształcenia kobiet dla obrony kraju już dziś!

Wszelkich informacj o conto organizacji udziela gniazda „Sokół” w Suwałkach, w szczególności zaś: prezes p. Suchodolski, dyrektor Baonu dla Handlu i Przemysłu i sekretarz Szwarc, urzędnik Kasy Skarbowej.

„Sokół”

WILEŃSKI KUŚNIERZ

w Suwałkach przy ul. Jatkowej № 32.

Przyjmuje różne obstalunki na wyrób:
PALT KARAKUŁOWYCH i FOKOWYCH
ORAZ RÓŻNE WYROBY FUTRZANE:
KOŁNIERZE, MUFKI i t. d.

Z poważaniem

S. FIN.

Z Litwy.

Druga skarga Klajpedy na Litwę do Ligi Narodów.

Wobec tego że rząd litewski w niemożności swego postępowania wobec Klajpedy pomimo oświadczeń litewskich w Lidze Narodów, Klajpeda zamierza ponownie wnieść skargę przed forum Ligi Narodów.

Wymiana dokumentów ratyfikujących traktat litewsko-sowiecki.

9 listopada o godz. 2 p. p. w Ministerstwie Spraw Zagranicznych odbyła się wymiana dokumentów ratyfikujących traktat o nienapadaniu między Z. S. S. R. a Litwą.

OGŁOSZENIE.

Podaję do wiadomości, iż wystawione przeze mnie dwa weksle, a tyrowane przez Padrowskiego po sześć tysięcy złotych każdy, dane do dyspozycji Towarzystw „POLAMTOW” w Suwałkach, jako gwarancji wobec braku pokrycia oraz w związku z wezwaniem mojem do wspomnianego Towarzystwa z dnia 11 sierpnia 1926 r. o zwrot weksli, honorowane nie będą.

Termin zwrotu wspomnianych weksli upłynął w dniu 25 sierpnia 1926 r.

Suwałki, dn. 10 listopada 1926 r.

Josef Ochowiec.

OGŁOSZENIE.

„W dniu 22. XI. b. r. o godz. 10 ej w Kwatermistrzostwie 24 Baonu K.O.P. w Sejnie ul. Rynkowa odbędzie się nieograniczony przetarg publiczny na dostawę artykułów żywnościowych i paszy dla potrzeb 24 Baonu K.O.P. na okres czasu od I. XII. do 28. II. 1927 r. Szczegóły przetargu jako też potrzebne druki i przepisy do przejrzania codziennie w godzinach urzędowych w Kwatermistrzostwie 24 Baonu K.O.P.”

Dowódca 24 Baonu K.O.P.

Zgubiono

książeczkę wojskową wydaną przez P. K. U. Suwałki na imię Władysława Woronki, zamieszkałego we wsi Bolesty-Nowe gminy Wólka. 2-3.

Zgubiono

książeczkę wojskową wydaną przez P. K. U. Sokółka na imię Piotra Sylaka, zamieszkałego we wsi Ziolkowo, gm. Dowspuża. 2-3.

Zgubiono

książeczkę wojskową wydaną przez P. K. U. Suwałki na imię Jana Chmielewskiego zamieszkałego w Suwałkach. 3-3.

TYLKO JEDNO PRZEDSTAWIENIE!!

Występy 10-cio letniego SIŁACZA MISZY GELLERA

W Poniedziałek d. 15 b. m. w Sali Robotników Chrześcian wystąpi fenomenalny siłacz 10-cio letni
MISZA GELLER

który z łatwością wbija ręką gwoździe w deskę, okręca sztabę żelazną na ręce, wygina rozmaite spirale, ornamenty, rwie łańcuchy.

Szczegóły w programach.

Z przeszłości Suwalszczyzny

Inwentarz Dzierżaw moich Seyw y Wizun dostatecznie spisany.

Włość Seiwenska:

Włoścwo Pierwsze: naprzód na osadzie z działkiem wki.

Sioło Podworziszczce wki 15

Matys Brunkanis wki 1, Ławruk Stasiukonis „ 1, B. lis Juchonnis „ 1, Pieciuk Balanis „ 1, Mozeszko Kostanis „ 1, Stanis Matanis „ 1, Mikas „ 1, Staniuk Juchonnis „ 1, Czynn sumą wki osadnych 4.

S tych skażdej wki na rok powinni płacić czynszu pieniędzy po grsz kop. 2 za beczkę 1 żyta grsz. 40. Za siano po grsz. 12. Niewodowych pieniędzy po grsz. 3.

Owsa po beczek 2. W tejże wsi wki które na golem placie bez działka trzymają ciż chłopci (następują nazwiska, Red). Summą czyni na golem placie wki — 2¹/₂.

Z tych z każdey powinni płacić pieniędzmi po kop 2.

Nad to nic.

Na osadzie z Działkiem y na golem placie summą wki — 7¹/₂.

A w puszcie zostaje wki — 7¹/₂.

Summą stego siola czyni kop 18 5¹/₂ 2¹/₂, owsa beczek 9.

Sioło małe Dzięziule

W niem wki wezykich 11

Woit na Włostwo wki — 1

Matuk Kaszulonis, Mil Czaranonis, Mil Nottkunas, Piotr Juchonnis, Andrzej Balanis, Lawnik, Balis Kliczko Krasnionis.

Summą czyni ciabtych osadnych wki 3¹/₂, wolna wki 1. Z tych powinni płacić czynszu na rok po grsz. 30. A lecie do zarabiania folwarków w każdym tygodniu po trzy dni. A zimie do niewodu chodźić powinni. Nadto nic.

W tejże wsi wki na golem placie które trzymają Ci (następują nazwiska, Red).

Na golem placie wki 6¹/₂. Z tych placą po grsz kop 2. Jeno z Jendrey Balanis Lawnik z jednej wki plac na rok po kop 2,80 y owsa beczek 2. Tenże ze 34 wki na každy rok placić powinni po kop 1 12 a z 15 y z 16 zarówno z 1/6 zarówno z drugimi wysoy mianowanemi plac.

W tem siele ciabtych wki y stemi które na golem placie trzymają summą 10.

A w puszcie nie zostanie nic. Na wolta wki 1 wolna. Sumą z tego siola czyni grsz. kop 16,25.

A owsa beczek 4.

Sioło Wilkopadzie.

w niem wki — wszystkich 18. Opisują się naprzód osadnie z działkiem Woytul Stemiowicz, Szym Gawlenanis, Jurgis Pawilanis Lawnik, Tomasz Skludanis, Andruk Mikanis, Jan Plekascis, Mis Leslanis, Szym Leslanis, Baltruk Mikanis, Pawluk Konowal, Marcinko Mikanis, Dabkus Szepocjanis, Blasuk Mikonis, Jasius Woytulanis.

W tej wsi summą osadnych wki 9¹/₂.

Powinni z tych placić na rok czynszu po kop 2/80 za siano po grsz. 12¹/₂ za niewody „ 3 Owsa po beczek 2 żyta nie placą.

Powinność insza wewszem takaj jako y drugich wsi...

W tem siele wki na golem placie. (następuje nazwiska, Red)

Tych na golem placie wki 4¹/₂.

Powinni z nich placić po kop 2 gross.

Summą wszystkich wki na osadzie z działkiem y na golem placie — 14.

W Puszcie zostaje wki — 1¹/₂.

Suma z tej wsi czyni gotowego grosza kop 37,18 17¹/₂.

Owsa beczek 19¹/₂.

Sioło Przysławany

w niem wki wszystkich 17.

Naprzód się opisują osadnie wki. Kasper Tekielanis, Maciej Jurgionis, Jan Piewelanis, Kunius Pawilanis, Łukasz Jurczunos.

Mozejko Lawrypanis, Łukasz Samoytonis, Matuk Samuylo, Watuk Barsuka zenc, Jan Waszkalis, zenc tego Waszkalisa, Masis Bazonis, Mosis Asankinjanis, Blasys Asankinjanis, Jan Jurczunos, Maciej Jurczunos A hatus Boraus, Piotr Pikunas, Podwoyski, Czasas Pawliknis.

W tem siele osadnych wki 14.

Powinni z nich czynszu placić po kop 2/80.

Za żyto po grsz 40

za siano po grsz 12

za niewody po grsz 8

Owsa po beczek 2

W tem, że siele na golem placie Ławrym Jankunos osocznik, Łukasz Samuytonis, Matuk Samuylo, Watuk Barsukazenis, Jan Jurczunos, Piotr Pikunus, Watuk Waszkazentis, Ozupas Pawilanis.

Tych na golem placie wki — 3.

Powinni wki 2 placić kop. 2 gross.

A z osobna z wki 1 Matuk Samuylo, Łukasz Samuytonis y Watuk Waszkazentis placą kop. 3 na rok.

W tem siele na osadzie y na golem placie Summą wki 17.

Przytem ze siele zaścianek gruntu pasznego y sianożęci morgów 4. Placą z niego grsz. 20.

Na drugim miejscu zaścianek mrg. 11.

Plac z niego wszystko siol. grsz. 33.

Summą z tego siola czynszu czyni kop. 55/43.

Owsa beczek 28.

Sioło Switaynie.

w niem wszystkich wki 10.

Trzymają je na jednakej powinności.

Piecuklis Burnakazentis, Mis Siczka, Pawel Awisananis, Janusko Awisananis, Natus Adamacjanis, Piotr Ma-

tanis, Blasys Matanis, Woytusk Nosiolanis, Andruk Matani, Piotr Chanis, Matuk Chanentis Czepuk Chanis, Blasuk Jonazentis, Pawel Matanis, Blasuk Ukaylanis, Masink Lesielowicz, Mikus Dziedzis z Zięciem po czwierci dzierza, Januk Kreglanis, Gawienas Mozejkanis, Matuk Udranis.

W tem siele wszystkie na osadzie z działkiem wki 9 14 18 16.

A w puszcie zostanie wki 13 18.

Powinni z tych wki placić z każdey czynszu samego po kop 2 45.

Za żyto po grsz. 40.

Za siano po grsz 12.

Za niewody po grsz 8

Owsa po beczek 2.

Insze powinności jako i drudzy pełni winni.

Zaścianek przytem siele którego jest wki 2. Domem na niem mieszka Waienty Korzeniewski placić powinien na rok z tych dwu wki kop 6/24.

Przytemże siele zaścianek wki 3 na którym mieszka Waienty Soszynski.

Summą z tego siola czynszu na rok czyni kop 41,28 1/8 Owsa beczek 19.

(D. c. n.)

Wielkość miesięczna odnozeniem do domu b przesyłką pocztową z 4 gr 50. Cena ogłoszeń, tylko na 4-iej stronie, 25 groszy za wiersz milimetry 1-0 uwzględnić drobne 10 groszy za wyraz. Ogłoszenia fantazyjne o 50 procent drożej.

Redakcja czynna od 11-iej do 1-iej i od 4-iej do 6-iej. Telefon Redakcji i Administracji 68.